הלכה · משנה תורה · מפרשים · השגות הראב״ד · ספר הפלאה

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות נזירות

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות נזירות

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/השגות-הראבד-על-משנה-תורה-הלכות-נזירות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה י 4
הלכה יד 4
הלכה טו 4
פרק ב 4
הלכה ה 4
הלכה יג 4
הלכה יח 5
הלכה יט 5
הלכה כא 5
פרק ג 5
הלכה ו 5
הלכה יא 6
פרק ד 6
הלכה ג 6
הלכה טו 6
פרק ה 6
הלכה ו 6
הלכה ח 6
הלכה ט 6
הלכה טו 7
פרק ו 7
הלכה ח 7
הלכה ט 7
הלכה י 7
הלכה יח 7
פרק ז 8
הלכה ח 8
הלכה טו 8
פרק ח 8
הלכה יח 8
פרק ט 8
הלכה טז 8
הלכה יח 9
פרק י 9
הלכה ב 9
הלכה ו 9
הלכה ז 9

פרק א

הלכה י

אבל האומר הריני נזיר מן הגרוגרות וכו'. א"א זה אינו מחוור דסתם מתני' דלא כרבי נתן דקאמר לבית הלל נדור ואינו נזיר:

הלכה יד

וכבר בארנו שאפילו לא נדר אלא מאחד מהן אסור בכולן. א"א אומר אני שאם בא לפני חכם ואמר לו כך דרך שאלה שהחכם מתיר לו שאין פתח לנדרו גדול מזה אבל כשאמרו אסור לא אמרו אלא כשהוא סבור להתיר לעצמו מזה הדרך וכן עיקר:

הלכה טו

מפני שאלו בכלל נדרי שגגות וכו'. א"א בגמרא אמרו שהן נדרי אונסין וכן עיקר:

פרק ב

הלכה ה

האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן ושמע חבירו ואמר ואני הרי חבירו נזיר מיד. א"א תמה אני מאין הוציא זה כי מלשון הגמ' או כשיהיה לו בן למתפיס או כשיהיה לו בן לנודר הראשון אבל נזירות מיד ליכא למתפיס. תו אמרינן בגמרא את"ל אגופיה משמע כלומר גם אני כשיהיה לו בן אהיה נזיר קאמר אבל לא על הבן הנודר הראשון אמר לחבירו הריני נזיר כשיהיה לך בן ואמר לו חבירו ואני מהו אנפשיה קאמר כלומר גם אני כשיהיה לי בן אהיה נזיר או דילמא על הבן של אותו חבר קאמר שיהא גם הוא נזיר דאמר רחימנא ליך כותך. ואת"ל כל באפי דההוא חבירו כסיפא ליה מילתא וההוא חבר קאמר לומר דרחים ליה כוותיה. ועל הבן של אותו חבר יהיה נזיר. אלא אם אמר שלא בפני חבירו הריני נזיר שיהיה לפלוני בן ואמר זה ואני מי אמרינן הואיל ושלא בפניו אנפשיה קאמר כלומר כשיהיה לי בן או דילמא שלא בפניו נמי רחימנא ליה כותך קאמר ועל בנו של אותו פלוני קאמר וסליקו ליה כולהו בתיקו. וכיון דלא פליט מחד נזירות לית ליה תקנתא עד דמני שתי נזירות חד לבן חבירו וחד לבן עצמו כן השכל מורה:

הלכה יג

קטן שהגיע לעונת נדרים ונדר בנזיר ה"ז נזיר ומביא קרבנותיו. א"א דבר זה אינו מחוור למ"ד מופלא סמוך לאיש דרבנן היכי מייתי חטאת שהיא חולין לעזרה ואפשר דהלכתא

כמ"ד דאורייתא דרב כהנא ורבי יוחנן ורשב"ל פליגי ורבי יוחנן ורשב"ל סבירא להו דאורייתא פרק יוצא דופן:

הלכה יח

נדר עבדו בנזירות ואמר לו מופר לך יצא לחירות וכו'. א"א כל זו הפסקא אינה כלום וטעות הוא שטעה בלשון המשנה וכך הוא לשון המשנה העיקרי הפר לאשתו הפר עולמית הפר לעבדו ויצא לחירות משלים נזירותו. עבר מנגד פניו ר"מ אומר לא ישתה ר' יוסי אומר ישתה. והפר לעבדו לאו דוקא לשון הפרה אלא אפי' כפאו ואמר לו שתה אם לא שתה ויצא לחירות משלים. וי"ל דוקא כשהפר ולא כפה מפני שאין הפרה לגבי עבד כלום אבל אם כפאו אע"פ שלא שתה כשיצא לחירות אינו משלים שכבר בטלו. ולא נהירא אלא אפי' בשכפאו משלים לפי שהוא כמי שאמר הריני נזיר לכשאצא לחירות שחלה עליו נזירות כשיצא:

הלכה יט

עבד שנדר בנזירות וברח או שהלך מנגד רבו הרי זה אסור לשתות יין. א"א דלא כהלכתא שהרי ר"מ אומר לא ישתה ורבי יוסי אומר ישתה:

אבל אם נדר ולא גלח ויצא לחירות לא יצא. א"א אין לזה שרש אלא בשכפאו רבו עד שלא גלח, לומר שמביא קרבנותיו ומגלח. ובנטמא ויצא לחירות מפרש בירושלמי אפילו בשכפאו רבו. ונראה לי בשכפאו כשנטמא אבל בשכפאו עד שלא נטמא הרי רבו כופהו שיטמא ולמה סותר והכי איתא בירושלמי:

הלכה כא

לפיכך מי שנדר בזה"ז בח"ל כופין אותו לעלות לא"י. א"א למה כופין אותו לעלות ולמנות וכי יש שם טהרה והלא כלנו טמאין טומאת מת ואין כאן הפרש בין א"י לח"ל ואסור להזיר בכל מקום:

פרק ג

הלכה ו

מי שאמר הריני נזיר שתי נזירות וכו' הרי זה מונה אחת אחר אחת עד שימות או עד שישלים מנין נזירותו. א"א קצר בכאן שאם אמר הריני נזיר מאת שנה או אלף שנים אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם:

הלכה יא

מי שאמר הריני נזיר לעולם וכו'. א"א זו הגרסא כך מצאתי בתוספתא ובירושלמי אבל בגמרא שלנו אינה כן והיא מבולבלת מאד:

פרק ד

הלכה ג

נטמא אחר נזירות בנו וכו' אינו סותר אלא עד נזירות בנו. א"א אינו מחוור דל"פ ר"י ור"ל בשנטמא בימי בנו אם סותר אם לאו אלא אם יסתור את שלו בשביל טומאה שנטמא בימי בנו דר' יוחנן אמר סותר את הכל ורשב"ל אמר אינו סותר אבל טומאת נזירות שלו לנזירות שלו בין בתחלה בין בסוף לדברי הכל סותר את נזירותו:

הלכה טו

אין נזקקין לו כלל. [א"א] פי' אם בא לישאל על נדרו אין מתירין לו נדרו כלל:

פרק ה

הלכה ו

נתערב יין וכיוצא בו בדבש וכיו"ב וכו' ואין שם רביעית בכדי אכילת פרס הרי זה אסור מדברי סופרים. א"א בעל ההלכות לא אמר כן אלא אסור מן התורה אבל אין לוקין עליו ומסתברא כוותיה וכבר כתבנו ראיות לדבריו:

הלכה ח

נזיר שאכל כזית ענבים וכו' ולוקה מלקות ששית משום לא יחל שהוא שוה בכל הנדרים. א"א ולמה הניח לאו שבכללות שהרי רבא מחייבו והוא מכל אשר יעשה מגפן היין וכו' אלא שהגרסאות מתחלפות דבבבא מציעא ופסחים אביי הוא דאמר אין לוקין ובנזיר הוא בחלוף:

הלכה ט

נזיר ששתה רביעית יין ורביעית חומץ. א"א זה אינו מחוור והלא שני שמות הם ולמדו לכל איסורי נזיר מלחים ויבשים מה הללו שהן מין אחד והן שני שמות וחייבין על זה בעצמו ועל זה בעצמו אף כל וכו' ויין וחומץ שני שמות ושני מינים הם כדאיתא בבבא בתרא אבל חומץ יין וחומץ שכר מין אחד ושם אחד הן תרווייהו חלא מיקרו והכי איתא בע"ז:

הלכה טו

נזיר שנטמא למת טומאת שבעה וכו' בד"א בשנטמא ופירש. א"א עיינתי בשמועה במס' נזיר וראיתי דלדעת רב יוסף טומאה וטומאה בחיבורין של אדם במת אפילו התרו בו על כל אחת ואחת אינו חייב אלא אחת כדתניא נזיר שהיה מת על כתפו והושיטו לו מת אחר פטור אבל פירש וחזר ונגע חייב שתים וטומאה וביאה אפילו בחיבורין חייב שתים ודוקא בבת אחת כגון שנכנס לבית שיש בו גוסס ושהה שם עד שמת הואיל והם שני מיני שמות ובאין בבת אחת חייב שתים ורבה פליג עליה בכל טומאה וטומאה אפילו שלא בחיבורין אינו חייב אלא אחת הואיל וטמא הוא ומתניתא דקתני אל תטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת מוקים לה בטומאה ובביאה והא דאמר רב הונא נזיר שהיה בבית הקברות והושיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו חייב ליתא דהא בחיבורין הוא וכיון דקי"ל רבה ורב יוסף הלכתא כרבה מעתה טומאה וטומאה אפילו פירש וחזר ונגע פטור והכהנים בזמן הזה טמאי מת הן ועוד אין עליהן חיוב טומאה והמחייב אותם עליו להביא ראיה:

פרק ו

הלכה ח

מי שנדר והוא בבית הקברות וכו' ואם התרו בו שלא יזיר שם אינו מגלח שערו. א"א ואם התרו שלא יזיר א"צ שהייה:

הלכה ט

אע"פ ששהה שם אינו לוקה כו'. א"א אין דרך הסוגיא כן אלא הבעיא כך היא נכנס בשידה תיבה ומגדל ונזר שם ובא חבירו ופרע עליו את התקרה ונטמא מי בעינן שהייה או לא וכו' אלמא היכא דשהה לית בה ספקא דחייב מלקות ואם לא שהה הוי ספיקא:

הלכה י

יצא מבית הקברות וכו' אין אותן הימים עולין לו. [א"א] פירוש כדי שיגלח ויביא קרבן טומאה:

הלכה יח

אי זו היא טומאת התהום כו' אבל הרוג לא. א"א בחיי ראשי אומר אני שלא עלה על דעת למעוטי הרוג שכבר אמרו אי זו היא טומאת התהום כל שאין מכירה אחד בסוף העולם אלא אעושה פסח קאי למעוטי טומאת התהום דזיבה:

פרק ז

הלכה ח

נגע באהל המת או בכלים הנוגעים במת וכו' ימי טומאתו בכלים ממנין ימי נזירותו. א"א כל זה אינו כלום אלא מה שאמרו שהאדם מיטמא בכלים הנוגעים במת לטומאת שבעה לא אמרו אלא בחיבורין חיבורי אדם בכלים וכלים במת אבל שלא בחבורין טומאת ערב:

הלכה טו

ולפיכך בא עשה של תגלחת הצרעת ודחה אותו. א"א אני שונה בראש מס' יבמות משום דהוה ליה לאו ועשה שישנו בשאלה והיינו דקילי:

פרק ח

הלכה יח

אמר הרי עלי חצי קרבנות נזיר וכו' אבל אם אמר הרי עלי קרבנות חצי נזיר. א"א אינו מחוור זה ואין זה לשון הגמ' ומה בין זה לאומר הרי עלי לגלח וכו' אבל לשון הגמרא שאם אמר קרבנות חצי נזיר עלי מביא קרבנות נזיר שלם שאין לנו חצי נזיר אבל כשאמר הרי עלי לגלח חצי נזיר או הרי עלי קרבנות חצי נזיר הנזיר נזיר שלם אבל הוא לא חייב עצמו אלא בחצי קרבנותיו שהחצי שאמר לחייב עצמו אמר שבו פתח תחלה אבל כשאמר תחלה קרבנות כל קרבנות קאמר וכשאמר חצי נזיר לא כלום קאמר שאין לנו חצי נזיר ואין קרבנות לחצי נזיר ואפשר לבעל הגמרא שכך כיון:

פרק ט

הלכה טז

וכיצד יולד להם ספק זה בטומאה וכו' אבל אם היה עד זה עמהן בחצר. א"א בחיי ראשי איני יכול לקבל דבר זה שאם יהיו שלשה בחצר אחת לא תהיה שם ספק טומאה טמא וזה אינו מן הגמרא אלא אם יהיו שלשה במעמד אחד ונפלה טומאה ביניהם ולא נודע באי זה מהם נגע כולן טהורין או אפי' ידע אחד שלא נגע בו והספק על השנים שניהם טהורים אבל אם אין שלשתם במעמד אחד אלא האחד מרחוק ואין זקוק להם כלל ונפל הספק על השנים שניהם טמאין מן הספק דיקא נמי דקתני ואיני יודע אי זה מכם מכם למה לי הוה ליה למימר ואיני יודע אי זה הוא אלא שמע מינה שהוא אינו מהם אלא במעמד אחד היו:

הלכה יח

מת שהיה מושכב לרוחב הדרך וכו'. א"א אין זה דרך הגמרא כלל ורחוקים דבריו מדרך הגמרא הרבה:

פרק י

הלכה ב

ותגלחת ראשונה מגלח אותה אחר שנה וכו' כשאר מצורעים שמא אינו מצורע אלא טמא מת. א"א כל זה אינו מספיק שאילו כן לבסוף שבעה לאחר שהזה ושנה היה מגלח ממה נפשך שאם לא היה מצורע היה מגלח תגלחת טומאה בסוף שבעה אילו נטמא בסוף שבעה ממש ודבריו אינן אלא כשנטמא בתחלת שבעה ימים האחרונים של שנה ראשונה שכבר ספר שבעה ימי טומאה ותגלחת הראשונה שבסוף שנה הראשונה אם לא היה מצורע עלתה לו תגלחת טומאה ומתחיל נזירות טהרה ואינו רשאי לגלח כל אותה שנה שנייה אבל אם היה בסוף שנה ממש לא הצריכו לו ארבע שנים ואפילו נאמר שמא מצורע טמא היה וכיון שהתחיל בנזירות קודם שנצטרע אע"פ שבסוף צרעתו נטמא סותר את הקודמים והנה הוא צריך שתי תגלחות אחת לספירו ואחת לטומאתו ואינה עולה תגלחת אחת לשתיהן אפילו כן אינו צריך שנה שנייה כולה לתגלחת שנייה כדי שיכלו שתי תגלחיות של מצורע אבל יספיק לו בשלש שנים ושבעה ימים תגלחת ראשונה בסוף שנה תגלחת שנייה בסוף שבעה ימים תגלחת שלישית בסוף שנה שנייה רביעית בסוף שנה שלישית:

הלכה ו

שלש עולות בהמה שמביא עמהן וכו' ואם מוחלט הייתי עולה ראשונה חובת מצורע. א"א זה אי אפשר שאין למצורע עולה בתגלחת ראשונה ולא שם קרבן אלא אם מוחלט הייתי עולה ראשונה נדבה ושניה ושלישית אחת לספק ספירו ואחת לספק טומאתו ואם טהור מטומאת מת הייתי ודאי מצורע עולה ראשונה נדבה והשניה והשלישית חובה לספירת מצורע ורביעית לטהרתו ואם טמא הייתי ומצורע עולה ראשונה נדבה והשניה ושלישית אחת לספירו ואחת לטומאתו וזו לטהרתו ואם טהור הייתי ולא מצורע הייתי הראשונה חובה וכולן נדבה:

הלכה ז

וזה קרבן תגלחת טהרה. אבל האשם והעולה אין מעכבין. א"א זה אינו כן שהאשם לדברי הכל מעכב מלמנות נזירות של טהרה ובגמרא מקשה והא איכא אשם ר"ש היא

דאמר מייתי ומתנה פירוש מייתי לשלמים דקא סבר מביאין קדשים לבית הפסול ומייתי שלמים לקדושת אשם ונפסלין מגבול אשם ואילך: